

Cena Kurjera:

W Warszawie: podana jest w nagłówku numeru wieczornego. Na prowincji i w Cesarstwie: opłata za przesyłkę pocztową i koszt ekspedycji wynosi: rocznie rs. 3, półrocznie rs. 1 kop. 50, kwartalnie kop. 75, miesięcznie kop. 25.

Oddzielna przedpłata na jedno tylko wydanie Kurjera ani w Warszawie, ani na prowincji przyjmowaną być nie może.

Numer pojedynczy kop. 3.

Dziś: Florentyna B.
Środa: Wiktora B. i Lucyna P.
Czwartek: Łukasza Ewangelisty.
Piątek: Piotra z Alkantary W.

KURIER WARSZAWSKI.

Wychodzi i rozsyła się dwa razy dziennie na Warszawę i na prowincję. W niedziela i święta uroczyste wychodzi tylko rano, w poniedziałki i dni poświęcone tylko wieczorem.

ROK SZESZCZDZIESIĄTY TRZECI.

Ogłoszenia i prenumeratę przyjmuje kantor Kurjera Warszawskiego codziennie od godziny 8-ej rano do 8-ej wieczorem, w niedziele i święta od godz. 10-ej rano do 1-ej w południe.

Wschód słońca o godzinie 6 minut 27.
Zachód 5 03.
Długość dnia godzin 10 minut 36.
Ubyło 6 07.

Wschód księżyca o godzinie 7 minut 40 w.
Zachód 5 07 r.
Wysokość wody na rzece Wiśle pod Warszawą stóp 4 cali 4.

Cena ogłoszeń:

Reklamy: za jeden wiersz pierwszy raz 25 kop., każdy następny raz 20 kop.

Nekrologja: za jeden wiersz 15 kop.

Zwyczajne i małe ogłoszenia w numerach porannych, z wyjątkiem niedzielnych i świątecznych, zamieszczane nie będą.

Ogłoszenia do Kurjera przyjmują także Biuro Ogłoszeń Rajchmana i Frendiera, ulica Senatorska nr 18.

Sobota: Ireny P.
Niedziela: Jana Kantego.
Poniedziałek: Korduli P. i Alfonsa.
Wtorek: Jana Kapistrana W.

Numer niniejszy wyszedł z druku o godzinie 5-ej rano.

KALENDARZ.

Widowiska: Teatr wielki: „Rigoletto“ (występ Panny Varesi i p. Defaleo — abonament lit. A, nr 2). — Teatr nowy (przy ulicy Królewskiej): „Mieszkańcy małego miasta“ (Godz. 7 i pół wieczorem).

Dwie mowy pana Ferry.

Za ośm dni zbierają się izby francuskie na sesję zimową.

Sporo nagromadziło się złowróżbnych znaków, które zwiastują, że pałac burboński w pierwszych dniach zaraz będzie widownią burz, z których może ugodzi piorun w pierś naczelnika dzisiejszego rządu, p. Ferry.

Stanowisko radykalistów parlamentarnych i bulwarowych wzmocniło się niezmiennie z chwilą, gdy na ulice Paryża i w zaułki przedmiejskie padła wieść, że p. Grévy, owo „wcielenie trwałości republikańskich instytucji“, razem z tłumem, hałasującym na *rue Lafayette*, przeciwnym był ugoszczeniu „ulana pruskiego“ w stolicy Francji. Dzienniki i dzienniczki pana Wilsona postarały się o to aby wytworzyć sztuczną solidarność opinii pomiędzy najwyższym dostojnikiem Rzeczypospolitej a tłumem bezmyślnym, wodzonym na pasku przez proroków politycznej i społecznej anarchii. Naturalnie, że związek ten przedstawiono tendencyjnie i fałszywie.

Pomiędzy patriotyzmem pana Grévy a szowinizmem radykalistów paryskich leży przepaść tak głęboka, że nie zarzuconoby jej bluzami wszystkich robotników Belleville'u i Montmartre'u...

Lud ciemny wszakże nie rozróżnia prawdy od fał-

szu — on tylko wierzy, dziś prawdzie, jutro kłamstwu, w miarę tego, jak go wymuszają zżęczni podżegacze.

Obecnie stoja rzeczy tak, że radykalizm gotuje się do stoczenia w izbach walki pod godłem pana Grévy przeciw panu Ferry, chociaż cała przeszłość obu mężów stanu wskazuje, że ten ostatni był i jest radykalniejszym w pojęciach politycznych, religijnych, filozoficznych i socjalnych od sędziwego prezydenta Rzeczypospolitej.

Dymisja udzielona generałowi Thibaudin spotęgowała jeszcze zacieklność przeciwników rządu. Generał jest dzisiaj bożyszczem partji „nieprzejednanych“, Bayardem honoru republikańskiego, czemś w rodzaju *grand citoyen*, za którego niegdyś uchodził Gambetta. Thibaudin — to dzisiaj drugie hasło politycznego radykalizmu, czyli mówiąc dosadniej, politycznej anarchii.

Te dwa hasła wystarczą, aby za zebraniem się izb wyruszyć do szturm na p. Ferry, który „zaprzedał się orleanistom“ i „prusakom!“ Jednym chce poświęcić Rzeczpospolitą, drugim Francję. Inaczej nie podkopywałby powagi pana Grévy i nie kazałby mu bić pokłonów przed „ulanem pruskim“.

Powie kto, że to są oszczerstwa lub majaczenia chorej wyobraźni. Zapewne, że tak; ale bądź co bądź, to wszystko się mówi i pisze w Paryżu, to wytwarza atmosferę... Te oszczerstwa i majaczenia obijają się też o ściany pałacu burbońskiego może w godzinę po zebraniu się w nich przedstawiciele narodu francuskiego w dniu 23-im b. m.

Aby przeciwdziałać prądowi wiechrzycielskiemu, aby oczyścić powietrze z miazmatów bezczelnego kłamstwa i gorszących insynuacji, pan Ferry przedsięwziął podróż do północnych miast francuskich i wygłosił w niedzielę dwie mowy w Rouen i Havre, mowy programowe dla rządu w obecnym jego trudnym położeniu.

Depesze przyniosły nam wczoraj obszerny streszczenie obu potężnych siłą i rozumem stanu filipik prezesa gabinetu francuskiego, który jedną z nich zakończył toastem na cześć „zdrowego rozumu, mądrego postępu i uczciwej republiki“.

Obie uzupełniają się... W pierwszej p. Ferry złożył hołd enotom i zasługom obywatelskim p. Grévy, biorąc go imieniem rozumnej i poetycznie myślącej Rzeczypospolitej w obronę przeciw warcholstwu, które dla swoich płaskich i ślepych celów pragnie nadużyć powagi najwyższego dostojnika Francji i bredzi o solidarności tam, gdzie jej nie ma! W pierwszej swej mowie w Rouen p. Ferry zgromił tych, którzy usiłują sztucznie wytworzyć waśń pomiędzy decydującymi czynnikami władzy rządowej. Mówca energicznymi słowami przeciwstawił pojęcia, które wyobraża pan Grévy, mrzonkom, które głoszą w złej lub dobrej wierze wiechrzyciele radykalizmu.

Mniej trafny był może ten ustęp przemówienia pana Ferry, w którym tenże wzywa mieszczaństwo do obrony wielkich zasad porządku i wolności przeciw „ciemnej, bezmyślnej demokracji“. Żałujemy, że p. Ferry w swojej wycieczce przeciw anarchizmowi użył wyrazu: demokracja. Pomiędzy bezmyślnym istotnie szowinizmem socjalnym i politycznym, który usiłuje podkopać zachowawcze podwaliny społeczeństwa francuskiego i skompromitować Francję wobec Europy, a — demokracja niema żadnego związku... Mieszczaństwo francuskie nie powinno walczyć przeciw demokracji, ale w imię jej przeciw nadużyciom najczystszej może hasła, jakie wiek XIX-ty odziedziczył po rewolucji z r. 1789-go. Zapewne ten i ów zdziwi się we Francji, że p. Ferry szuka w łonie mieszczaństwa sprzymierzeńców do walki przeciw „demokracji“. Może też chciał on powiedzieć — przeciw anarchii...

Rychło spostrzegł pomyłkę swą p. Ferry, gdyż

— Któż to był ten nieboszczyk staroście? — pytał dalej Katilina.

— Szczególny człowiek, — mruknął mandatarjusz z naciskiem.

— Dziwak — wykladał jaśniej pan Gustaw Chochelka.

— Warjat, taj tylko — zakonkludował ostatecznie Girgilewicz.

— Ho, ho, coraz ciekawiej! — wykrzyknął wesoło Katilina — słucham was panowie.

— Nie wiem tylko od czego panu zacząć — zawałał się mandatarjusz.

— Wpadnij zaraz *in medias res*, to najlepiej.

— Gdzie, gdzie? — zapytali jednocześnie mandatarjusz i ekonom, obadwaj nie biegli w łacinie.

— Zaczynaj pan od środka, mówię — tłumaczył Katilina.

Pan mandatarjusz wstrząsnął głową.

— Nie uchodzi — rzekł poważnie.

— To opowiadaj jak chcesz, byłeś raz zaczął laskawco — naglił Katilina, trochę już znicieliwiony.

Pan mandatarjusz zamyślił się na chwilę jakby się czegoś wahał, nagle pokręcił się sporym haustem czaju, odchrząknął głośno, najężył w górę podstrzyżony wąs, i ozwał się z napół poważną, napół tajemniczą miną:

— Nieboszczyk staroście jak i brat jego, dzisiejszy hrabia Zygmunt Żwirski z Orkizowa, byli synami s. p. starosty Michała Żwirskiego.

— Aha — bąknął nieznamy jakby dla zachęcenia opowiadającego.

— A wiesz że pan kto był znowu s. p. starosta? — zapytał pan mandatarjusz.

— Nic a nie.

Pan sędzia z niewiadomością swego gościa, rósł widocznie w powagę. Pociągnął nowy haust z wypróżnionej do pół szklanki i zaczął dopiero po chwili:

— Pan starosta był to pan, mości dobrodzieju

16)

ZAKŁĘTY DWÓR.

POWIEŚĆ W DWÓCH TOMACH

przez

Walerego Łozińskiego.

(Dalszy ciąg.)

V.

Nieboszczyk staroście Żwirski.

W pół godziny później siedział napowrót całe towarzystwo w bawialnym pokoju, a pani sędzina przyrządzała czaj przy ubocznym, czerwonym serwetą okrytym stoliku.

Tylko z masą rumu, pani dobrodziejko — przypominał gość nieżenowany, jak gdyby w publicznej dysponował gospodzie.

— To jakiś prostak bez wychowania! — wyszeptała pani sędzina urażona. — Rum będzie przebież na stole, każdy z panów może sobie dolać według upodobania — dorzuciła głośno z widocznym nacinkiem.

— Wybornie, wysmienicie — zawołał wesoło Katilina. — Obaczycie państwo, jak zaraz inaczej pójdzie cały tok rozmowy.

Pan Girgilewicz uśmiechnął się z zadowoleniem i z cicha cmoknął językiem. Upomnienie się pana Damazego przypadło mu wielce do smaku, bo i on jest tego zdania, że czaj jeśli nie chce uchodzić za rumianek, albo za centurję, musi być mocny jak sto diabłów, *taj tylko*.

Dzięki też sporej flaszcy wcale nie złego rumu a wybornemu przykładowi i ciągłym zachętom Katiliny, całe towarzystwo po jednej szklance w lepszym

i weselszym nujrzało się humorze niż kiedyindziej po trzech lub czterech.

Pani sędzina wyniosła się do swego pokoju a pan Damazy, zapaliwszy fajkę z najdłuższego cybucha gospodarza, rozparł się jaknajwygodniej na przyległej sofie i pociągając od czasu do czasu spory łyk płynu, zakrawającego więcej na rum z herbatą, niż herbatę z rumem, zapadł na chwilę w jakies głębokie, niezwykle u siebie zamyślenie.

Nagle zwrócił się do gospodarza.

— Powiedziałem jegomości — rzekł dmąc przed siebie ogromny kłęb dymu — że lubo zespójony z Julkiem najściślejszym węzłem przyjaźni, musiałem od lat czterech zupełnie stracić go z oczu, i nie wiem ani w żąb, jakim sposobem do tak ogromnej przyszedł fortuny.

— Jaktó? — zapytał pan mandatarjusz zdziwiony — nie wiesz pan, że zagarnął całą puściznę po nieboszczyku staroście Żwirskim.

— O, o tem dowiedziałem się zaledwie wróciwszy do kraju, lecz radbym wiedział jakim cudownym wpływem czy przypadkiem dostał się tego szczęścia niespodziewanego?...

Pan mandatarjusz podciągnął brwi do góry i bardzo ważną przybrał minę.

— Hm, hm, strasznie to zawikłana historia! — mruknął po chwili.

— Wielka kałamaneja! dodał po swojemu Girgilewicz.

— Tem lepiej! rozciekawiacie mnie panowie.

— Długoby o tem panu potrzeba opowiadać — ciągnął dalej mandatarjusz.

— Zaczynaj więc prędzej w imię Boże, mój dobrodzieju.

— Pan nie słyszałeś nic a nie o nieboszczyku staroście?

— Nie zgola.

Pan Girgilewicz pokiwał głową, jakby nie wierzył temu, a pan sędzia nadał się jeszcze poważniej.

w drugiej mowie, którą wygłosił w Hawrze, postawił już kwestję o wiele słuszniej i trafniej. Tak jest — walka musi być stoczona, walka eksterminacyjna ale z innym wrogiem. Tym wrogiem jest ów rujnujący dzisiejszą Francję radykalizm „nieprzejednanych”, któremu dobrze będzie chyba dopiero — na ruinach Rzeczypospolitej...

Monarchja nie jest niebezpieczną dla Rzeczypospolitej, która pracuje, rozwija się torem zdrowych zasad postępu społecznego, baczna na trudności swojego położenia wśród monarchicznej Europy, nie wyzywa na bój, gdy jest bezsilna, nie mnoży sobie nieprzyjaciół, gdy się widzi odosobnioną. Prawdziwem niebezpieczeństwem Francji jest radykalizm. Dopiero, gdyby on zwyciężył, monarchja zaczęłaby dla Rzeczypospolitej być groźną... Republika panów Rochefortów i Déroulede'ów nie przetrwałaby bowiem miesiąca; w ślad za nią musiałaby nastąpić restauracja monarchiczna.

Pan Ferry, jako republikanin, miał przeto prawo, zwróciwszy pierś przeciw radykalizmowi, zawołać *voilà l'ennemi!*

Bliska przyszłość pokaże, czy okrzyk jego przemówi do „zdrówego rozumu” Francji, na cześć którego prezes gabinetu wychylił toast w Rouen.

Br. Z.

WIADOMOŚCI BIEŻĄCE.

— Mennica państwowa, według obliczeń ministerjum skarbu, ma oddać w r. p. następujące sumy monety metalicznej: 33 miliony rubli w półimperyalach złotych, 700,000 rs. srebrnej monety bankowej, t. j. próby wyższej, w rublach, półrublach i dwudziestopięciokopiejówkach, 1 milion rubli drobnej monety srebrnej do wymiany, t. j. niższej próby, oraz 250,000 rubli monety miedzianej.

— Komisja, opracowująca reformę handlu trunkami, wystąpiła do wyższych władz administracyjnych z wnioskiem w przedmiocie wyrobu trunków. Według opinii komisji władze powinny wydać instrukcję, zobowiązującą wszystkie zakłady, produkujące trunki, do wyrobu trunków czystych, bez domieszki pierwiastków chemicznych, sprzyjających szybszemu upijaniu się i ujemnie oddziaływających na zdrowie. Komisja wnosi też, ażeby oczyszczanie trunków odbywało się pod kontrolą urzędników akcyzy.

— Ministerjum komunikacji wprowadziło do nowej ustawy kolejowej następujące przepisy, dotyczące personelu administracji dróg żelaznych: 1) ministerjum komunikacji ma prawo przepisować ogólne zasady, określające ilość służby i urzędników, potrzebną do należytego administrowania i porządkowej obsługi dróg żelaznych, szczegółowe jednak

rozporządzenia w tym względzie stanowią wyłączny przywilej zarządów kolejowych; 2) urzędnicy i służba mają być poddani rosyjskim, ci zaś z urzędników, którzy z natury swoich obowiązków są w ciągłej styczności z publicznością, powinni nadto dobrze władać językiem rosyjskim; 3) pozostający obecnie na etacie cudzoziemcy nie ulegają natychmiastowemu wykluczeniu ze służby, minister jednak komunikacji ma prawo udzielać zarządom dróg wskazówek, jakie posady należy niezwłocznie obsadzić poddani rosyjskimi; 4) w innych wypadkach zarządy mają zupełną swobodę działania, z tem wszakże zastrzeżeniem, iż w razie zwolnienia urzędników etatowych, skutkiem ogólnej redukcji etatu, każdy taki urzędnik jeżeli tylko pozostawał na służbie przynajmniej przez 6 miesięcy, powinien otrzymać od drogi zapomogę w wysokości dwumiesięcznej płacy, wreszcie 5) jeżeli urzędnik sam porzuca służbę, obowiązany jest podać stosowną prośbę do zarządu, który wydaje mu uwolnienie w ciągu dwóch tygodni od chwili otrzymania podania.

— Nowa opłata. Cudzoziemcy wyjeżdżający za granicę po sześciomiesięcznym pobycie w Cesarstwie i w Królestwie obowiązani będą przy zaświadczeniu przez policję paszportu, uiszczać opłatę wynoszącą kop. 15 z tytułu iż stali mieszkańcy taką opłatę wnoszą również za poświadczenie, iż niema przeszkód do ich wyjazdu.

— Wydawanie świadectw i poświadczeń z kancelaryj policji warszawskiej uległo surowemu obstrzeżeniu, a mianowicie: 1) świadectwa tożsamości osoby lub jej stanu mogą być wydawane jedynie po osobistym sprawdzeniu przez referenta cyrkulowego i za legalizacją przez 2-gi wydział kancelaryj p. oberpolicmajstra; 2) świadectwa konduity wydawane będą po porozumieniu się policji z władzami sądowymi i tylko na zasadzie rezolucji naczelnika kancelaryj p. oberpolicmajstra (wyjątek w tym względzie stanowią świadectwa konduity dla małoletnich wstępujących do szkół, dla których osobna rezolucja nie będzie wymagana); 3) świadectwa i wyjaśnienia o wypadkach wydarzających się w mieście wydawane będą w nadzwyczajnych okolicznościach na mocy osobnego postanowienia naczelnika kancelaryj p. oberpolicmajstra; 4) świadectwa ubóstwa wydawane będą po sprawdzeniu przez samą policję, lecz bez wymieniania szczegółów stanu materialnego osoby proszącej z wyjątkiem wykazania plac lub wsparcia otrzymywanego od rządu; 5) świadectwa wreszcie o stanie majątkowym, własności kapitałów, gotówki itp. rzeczach, nie będą wcale wydawane.

— Kary policyjne. Ostatni rozkaz policyjny wymienia dziesięciu izraelitów skazanych za niedopełnienie aktu złączenia na grzywny w sumie rs. 2,

nadto pewnego izraelitę skazanego na karę za noszenie przepisami wzbronionej odzieży.

— Komisarz cyrkulu I/XI-go, podpułkownik Kowalewski, otrzymał dłuższy urlop; obowiązki jego objął rotmistrz Leśniewski.

— Komendę III-go oddziału straży ogniowej, z powodu choroby kapitana Ostrowskiego, objął sekretarz straży, Wileczyński.

— Waga specjalnej konstrukcji do ważenia bydła urządzona została na targu wołowym praskim. Dotychczas kupujący i sprzedający bydło dokonujący tranzakcyj „na oko”, zaprowadzenie więc tej wagi będzie wielkiem dla nich udogodnieniem. Nawadze, zupełnie nowej konstrukcji, ważyć można po kilka sztuk na raz. Przy wadze znajdować się ma osobny urzędnik, który pobierać będzie opłatę wagowego i wydawać świadectwa wagi.

— Władza miejska ze względu na coraz większą liczbę ślizgawek urządzanych w mieście w porze zimowej za opłatą zamierzyła pociągnąć je do opodatkowania, na równi z innemi przedsiębiorstwami. Podatek ten będzie pobierany w formie pewnego procentu od dochodu. Ślizgawka Towarzystwa wioślarskiego w ogrodzie Saskim wolną będzie od opłaty, ponieważ dzierżawioną jest od magistratu.

— Z okólnika okręgu naukowego warszawskiego dowiadujemy się, iż następujące osoby otrzymały pozwolenie na przekształcenie zakładów naukowych: Stanisław Gargulski, utrzymujący 4-klasową szkołę realną męską w Warszawie, na przemienienie tejże szkoły na 6-klasową; Leokadia Kosmowska utrzymująca 5-klasowy pensjonat żeński w Warszawie, na otwarcie klasy szóstej; Zofia Zawadzka, utrzymująca 4-klasowy pensjonat w Warszawie, na zamienienie go na 5-klasowy; Teresa Kuczkowska, utrzymująca jednoklasową szkołę żeńską początkową w Warszawie, na wzniesienie jej do dwóch klas; Leontyn Ralski, utrzymujący 4-klasową szkołę żeńską w Piotrkowie, na otwarcie w zamian tejże 2-klasowej szkoły żeńskiej początkowej w Warszawie; Fryderyka Thalgrünowa, utrzymująca 5-klasowy pensjonat żeński dla dziewcząt wyznania mojżeszowego w Warszawie, na otwarcie szóstej klasy; Helena Karska, utrzymująca 4-klasowy pensjonat żeński w Warszawie, na otwarcie piątej klasy; Teodorza Borkowska, utrzymująca 1-klasową początkową szkołę żeńską w Warszawie, na zamianę na taką 2-klasową żeńską; Marja Andruszkiewiczowa, utrzymująca 1-klasową szkołę początkową żeńską w Pinczowie, na otwarcie takiejże szkoły w m. Działoszycach; Walerja Tekla Giwartowska, utrzymująca 1-klasową szkołę początkową żeńską w Warszawie, na otwarcie drugiej klasy; Paulina Moraczewska, utrzymująca jednoklasową szkołę żeńską

pan o jakich już dzisiaj ani słyhać, ale jak wszyscy Żwirscy miał tu coś — dodał ciszej, pukając w czoło.

— Małego bzika taj tylko — wypalił mniej ostrożny ekonom.

— Jakto? — przerwał śmiejąc się Katilina — wszyscy Żwirscy mieli bzika?...

— Wszyscy w prostej linii z dziada pradziada aż do ostatniego starościca — potwierdzał stanowczo mandatarjusz.

— Wieć i hrabia z Orkizowa cierpi na zajaczkę?

— O, uchwajaj Boże — zaprzeczał mandatarjusz — pan hrabia był młodszym synem i do tego z drugiej żony starosty, i on pierwszy wypadł z tej reguły.

— No a cóż tedy sam starosta — pytał dalej Katilina i pół na pół rozłożył się na sofce.

— Starosta na starość przy ogromnej fortunie i ogromnem znaczeniu wpłatał się w wojnę konfederacką.

— Przysłał do konfederatów taj tylko — poprawiał ekonom.

— Wieć był dzielnym patriotą, jak widzę — zawołał Katilina żywo.

Na wyraz patriota, pan sędzia obejrzał się szybko po całym pokoju, a aktuarjusz schował się cały za swe krochmalne kornierzyki i mruknął przez zęby:

— Owa już o patriotyzmie gada, nie mówiłem, że to jakiś podejrzaný ptaszek!

— No i cóż dalej? — zapytał Katilina niekontent z przerwy.

Pan sędzia obejrzał się jeszcze raz po pokoju, pociągnął nowy haust ze szklanki i prawil dalej z niejakim wahaniem.

— Tak, w istocie, w samej rzeczy był, jak to mówią, patriotą, ale ten patriotyzm djabło mu na złe wyszedł, bo i majątek znacznie podszargał, i krwi własnej w kilku przelał okazjach, i nareszcie kiedy się wszystko nie udało i nastąpił jak to nazywają...

— Ostatni rozbiór — pomógł prędko Katilina.

Mandatarjusz znowu obejrzał się na wszystkie strony.

— A tak, niby, tak... jak pan nazwał — jakaś się wahając. — Otóż wtedy... — zaczął śpiesznie.

— Wtedy?

— Rozum stracił.

— Zwarjował do reszty, taj tylko.

— Nie wyszedł nigdy z wielkiej sali, gdzie wiszą portrety rodzinne, i rozparty w wielkiem krześle poręczowem jakby na tronie, powtarzał raz po raz z uroczystą powagą: Niepozwalam! Protestuję! Czasami tylko wpadał w dziki szal, w jakiś ferwor niepomamowany a wtedy brońże Boże przystąpić do niego. Starosta dobywał nieodstępnej od boku karabeli, i wymachiwał jak opętany na wszystkie strony a co ostrzem ugodził w wielki stół dębowy, to zawsze zawołał okropnym głosem: Masz, zdradco Potocki! A tom ci zajechał psie Branicki! To dla ciebie infamisie Poniński! I tak rąbał nieustannie, coraz nowe wygłaszając nazwiska, aż znużony, zziębnięty, zapieniony, powalił się bez zmysłów na ziemię. Po każdym takim napadzie słudzy kładli go zaraz w łóżko, i głowę okładali lodem. Ale raz czy za późno się opamiętał, czy zresztą przyszedł już czas od Boga naznaczony, pan starosta jak stracił zmysły, tak nie odzyskał ich już więcej.

— Trafił go paralus taj tylko — zakończył Girgilewicz, i jednym łykiem większą część szklanki wychylił do kropli.

Pan Damazy Czorgut z wielką uwagą przysłuchiwał się opowiadaniu, a zdawało się, że na chwilę znikł mu nawet z ust nieodstępny nigdy uśmiech sardoniczny.

— I cóż dalej? — zapytał z widoczną niecierpliwością.

Pana mandatarjusza ucieszył efekt jaki sprawił swem opowiadaniem. Potarł czuprynę, najeżył wyżej wąs podstrzyżony, i po krótkiej chwili namysłu zaczął prawić dalej.

— Po nieboszczyku została wdowa i dwóch sy-

nów, s. p. zmarły przed trzema laty staroście Mikołaj i dzisiejszy orkizowski hrabia Zygmunt. Obadwaj już w pełne dojrzałe lata i zaraz po śmierci ojca podzielili się majątkiem. A trzeba panu wiedzieć, że choćby cały świat obszedł wszędy i wzdłuż, nie spotkałby nigdzie dwóch braci tak sobie sprzecznych i niepodobnych, jak byli obaj staroście Żwirscy. Od dzieciństwa nie zgadzali się z sobą w niczem i nie lubili się...

— Jak pies z kotem — poderwał pan Girgilewicz i machnął ręką.

Pan mandatarjusz skrzywił się, niekontent widocznie z przerwy.

— Ludzie — ciągnął dalej — bardzo łatwo tłumaczy sobie tę wzajemną antypatję. Staroście Mikołaj urodził się z innej, a pan Zygmunt z innej matki; pierwszy był brzydki jak małpa, a ponury, drugi niepomamowany, uparty, zawzięty jak djabeł, drugi ładny jak panienka, ujmował wszystkich swym wesołym humorem, słodyczą, uprzejmością. Ten opłakiwał w pieśczęty matki, lubił odpowiednie sobie towarzystwo, gonił za rozrywkami, tamten po całych dniach przesiadywał u boku obłąkanego ojca, i nie poznany od niego przysłuchiwał się jego szalonym krzykom i dzikim wybuchom. O naukach ani słyszeć nie chciał, z wielką biedą nauczono go zaledwie najniezbędniejszych wiadomości. Kiedy urosł w lata, po całych dniach znowu jak opętany uganiał na koniu, strzelał co mu w drogę weszło, a do towarzystwa przybrał sobie dwóch w swoim wieku parobków, najsilniejszych i najtęższych chłopów w całym kluczu, i tych ani na chwilę nie puszczał od swego boku. Nieboszcza starościna ani śmiała co powiedzieć niesforemnemu starościcowi, który zuchwałość swoją mógł posunąć do najwyższego, a gotów był w każdej chwili najdzikszego ważyć się szaleństwa.

— Fiu! — przerwał znowu Girgilewicz — czegoż on nie dokazywał już za młodo! Cuda wyrabiał taj tylko. (Dalszy ciąg nastąpi.)

początkową w Warszawie, na otwarcie drugiej klasy; Jan Durecki, utrzymujący 1-klasową szkołę męską w Łodzi, na otwarcie wzamian tegoż zakładu dwuklasowej szkoły początkowej w Warszawie; Wojciech Karpiński, utrzymujący 1-klasową szkołę początkową męską w Warszawie, na otwarcie drugiej klasy; Borys Germeise, utrzymujący 1-klasową szkołę początkową męską dla dzieci izraelskich, na otwarcie drugiej klasy.

— W archidiecezji warszawskiej zaszły następujące zmiany: ks. Antoni Jakubowski, wikariusz parafii Latowicz, przeniesiony został na taką posadę do Skierniewic; ks. Franciszek Ożarek ze Skierniewic do Błonia; ks. Ludwik Ponewczyński z Błonia do Kutna; ks. Henryk Szczepkowski z Kutna do Łodzi; ks. Andrzej Włostowski z Łodzi do Wiskitek; ks. Antoni Szczeniowski z Łodzi do Warszawy, ks. Stefan Szmurło z Grabowa do Nowomińska. Z nowo wyświęconych kapłanów przeznaczono: ks. Ludwika Budziszewskiego do Grabowa i ks. Kacpra Kwiatkowskiego do Białej.

— JE. ks. arcybiskup warszawski, Wincenty Popiel, wizytując obecnie kościoły w dekanacie grodziskim, staje w dniu dzisiejszym w Wiskitkach, gdzie przez dni trzy przebywać będzie, udzielając św. sakramentu bierzmowania.

— Projekt stowarzyszenia. Tygodnik kucharski w ostatnim numerze rzuca projekt zawiązania stowarzyszenia kucharskiego. Stowarzyszenie, według podanej myśli miałoby na celu założenie specjalnej szkoły dla kucharzy, popierania literatury kucharskiej, uwolnienie fachu kucharskiego od szarlatanów, powierzchownie tylko z tajemnicami kuchni obeznanych. Obok tej fachowej dążności, stowarzyszenie miałoby dążność dobroczynną, a mianowicie starałoby się o założenie kasy wsparcia dla chorych, oraz rodzaju kasy wkładowo-zaliczkowej i emerytalnej dla pracujących w zawodzie kucharskim. Przed czterema laty podawano już myśl podobną, a nawet poczyniono pewne wstępne kroki, nie posuwano jednak tego projektu dalej i jak wiele innych pożytecznych pomysłów poszedł on w zapomnienie.

— Otrzymujemy następujące pismo: „Szanowny redaktorze! Wiadomość podana w nrze 265a Kurjera pt. „Karygodne niedbalstwo”, a powtórzona przez inne pisma codzienne potrzebuje następującego objaśnienia. Dnia 10-go b. m. kilku stróży ogrodu Saskiego wykopywało (nie ścinało) suchy wiaź w pobliżu teatru letniego. Ponieważ wiazy należą do drzew bardzo silnie się zakorzeniających, potrzeba było kilku godzin czasu na odkopanie główniejszych korzeni i ich przecięcie. Przez cały czas trwania tej operacji ani na chwilę nieodstępował od dozoru robotników Jan Podbielski prowadzący roboty tego rodzaju w ogrodzie już od lat 12-tu bez najmniejszego wypadku. Gdy drzewo było już dostatecznie odkopane założył nań linkę, przywołano dwóch ludzi na pomoc i wtedy dopiero przy użyciu całej siły drzewo w poprzek drogi przewalono. Przez ten czas dozoru stał na drodze nie dopuszczając przechodniów. Przy takim postępowaniu czy może być mowa o niezachowaniu ostrożności i karygodnym niedbalstwie? Widocznie opisujący zdarzenie przechodzić musiał w czasie odkopywania drzewa, a nie w czasie obalania go. Osoby zaniepokojone całem tem zajęciem zapewniamy, iż bezpieczeństwo publiczne nie było tu narażone. Z poważaniem F.”

— W imię porządku! Na rogu Chmielnej i Zielnej wznosi się nowy dom. Właściciel budującej się kamienicy zajął prawie połowę ulicy pod cegłę, z drugiej znów strony ponasypywano furi piasku, przejazd więc jest zupełnie utrudniony. Czy nie należałoby tego nieporządku usunąć?

— Coś niebywałego. Na ulicy Pańskiej, w drugim domu od rogu Wielkiej, na balkonie frontowym pierwszego piętra, zbudowano według wszelkich prawideł... kuczkę. Jest to, o ile nam wiadomo, jedyny w Warszawie przykład zużytkowania na ten cel ulicy. Nie mamy pretensji do znajomości przepisów rytualnych izraelskich, a ostateczna interpretacja przepisów policyjnych, obowiązujących w naszym mieście, nie wchodzi w zakres naszej kompetencji, zdaje nam się jednakże, iż wspomniana kuczka napowietrzna zarówno przeciw jednym jak przeciw drugim wykracza. Co do rytuału, o ile wiemy, lud wybrany na puszczy nie budował szalasów na piętrach, gdyż gmachów piętrowych tam nie było, więc i święto szalasów nie na piętrach powinno być obchodzone. A co do przepisów porządkowych, to w rozporządzeniu p. oberpoliciarza była wprawdzie mowa, iż budowanie kuczek może być dozwolone na podwórzach, ale nie było weale wzmianki o budowaniu ich od ulicy. Z tych dwóch

względów sądźmy, iż wspomniana kuczka nie będzie przez całe ośm dni ozdobą ulicy Pańskiej.

— Spotkanie. W dniu wczorajszym o godzinie 6-ej na moście żelaznym, mającym tylko jedną parę szyn tramwajowych spotkały się dwa wagony nr 159 idący od strony Warszawy do dworca kolei petersburskiej i nr 155 jadący od dworca kolei terespoleskiej do Warszawy. Skończyło się na tem, iż wagon bliżej zwrotnicy będący (155) wrócił dla przepuszczenia wagonu nr 159. Dla pasażerów nie wielka to przyjemność... Ale wchodząc bliżej w przyczynę wypadku nie możemy zrozumieć jak się to stało, o ile bowiem wiemy wagony przez most winien przeprowadzać t. z. sygnalista i wagonowi bez takiego ruszyć zwrotnicy przed mostem nie wolno... Jakże się to więc stało?

— Sposób nauczania się po angielsku. Bierze się do ust kartofel prosto z wrzącej wody wyjęty i obracając go językiem tak, żeby się bardzo nie poparzyć, wydaje się dowolne głosy.

Z głosów tych powstanie kombinacja dźwiękowa, którą każdy anglik zrozumie.

Po ostygnięciu kartofla można go zjeść i przy pomocy drugiego kontynuować w taki sam sposób rozpoczętą orację.

Probatum est.

— Racja.

Młody autor X. napisał powieść utrzymaną w tonie wysoce patetycznym.

— I czemuż też pan nie piszesz natu. alniej — tak jak mówisz? — powtarzali mu nieustannie przyjaciele.

Autora doprowadziło to do pasji.

— Mój drogi — rzekł wreszcie ostatniemu doradcy — daj mi święty pokój! niemogę przecież... drukować głupstw!

— Zapoznany.

— Mój drogi, wybacz, iż cię zapytam, czy jesteś przy pieniądzach?

— Mój kochany, czy jesteś przy zdrowych zmysłach, kiedy mnie o to posądzasz?

— Osobliwość.

— Kto jest ta pani?

— Jestto szczególna osoba, która co wieczór zostaje wdową...

— A to jakim sposobem?...

— Bo jej małżonek co wieczór zapija się na śmierć.

— Autentyczne.

— Co ci jest, Helenko? tak zmierzniłaś!

— Ah! bo widzisz, Tolciu, służąca nam zachorowała i teraz za nią wszystko robić trzeba...

— Więc to ty robisz?...

— Ja nie, ale babcia.

— Drożyna opału. Lublinianie uskarżają się gorzko na ciągle wzrastającą drożyznę materiałów opałowych. Cena sążnia drzewa dochodzi obecnie do rs. 12-tu, korea zaś węgla kamiennych do rs. 1 kop. 30. Drożyznę węgla przypisują rozmaitym manipulacjom spekulantom...

— Teatr w Częstochowie. Towarzystwo dramatyczne p. Puchniewskiego opuściło w tych dniach miasto Częstochowę, udając się do Łodzi. Nie cieszyło się ono weale powodzeniem, publiczność bowiem mało na przedstawienia chodziła, liczniej zgromadziła się tylko na trzech przedstawieniach, w których brał udział p. Bolesław Leszczyński. Znany artysta sceny warszawskiej wystąpił w „Otellu”, w „Rozbitkach” i w „Zbójcach”. Bardzo niekorzystnie wypadło przedstawienie „Domu otwartego”, z którego to przedstawienia p. Puchniewski połowę czystego dochodu przeznaczył na korzyść niezamożnych uczniów progimnazjum miejscowego. Z dochodu czystego wypadło na ten cel jedynie 3 rs. 21 kop. z łaski nader nielicznego zebrania widzów...

— Meteor widziany w niedzielę, dnia 7-go października w Poznaniu, zauważono i w Częstochowie, mniej więcej około godziny 10-tej wieczorem. Miał on pozór rakiety i przebiegł stosunkowo niezauważalny łuk po niebieskiej przestrzeni, zostawiając po sobie ślad, który lubo prędko zbladł, jednakże widniał przez kilka sekund na lazurze niebios. Wątpliwą jest rzeczą, czy meteor ten spadł gdzieś na powierzchnię ziemi, prawdopodobniejszem jest, że zbliżywszy się bardzo do naszej planety oddalił się od niej następnie i poszedł dalej krążyć w niezmiernych przestrzeniach. Była to więc jedna z t. z. gwiazd spadających, a świetność jej niezwykła pochodziła skutkiem znacznego zbliżenia się do ziemi i przebieżenia dłuższej części drogi w górnych warstwach atmosfery.

— Brak czytelników. Korespondent nasz z Olszany

w powiecie zwinogrodzkim skarży się na brak czytelników, którzyby dostarczali okolicznym i wiejskim mieszkańcom książek dla rozrywki w czasie długich wieczorów zimowych. Wprawdzie w pojedynczych domach można się spotkać i z dziennikami i z wydawnictwami poszytowymi, lecz czyś to może wystarczyć? Kupna zaś książek w dostatecznej dla okolicy ilości pojedyncze usiłowania, jako zbyt drobne, podjąć nie mogą. To też korespondent słusznie zwraca uwagę, iż byłoby najwłaściwiej urządzić czytelnię wspólną siłami. Wszak w okolicy Olszany znajdzie się niejedna osoba wpływowa, dla której przeprowadzenie tego projektu nie byłoby rzeczą zbyt trudną. A więc...

— Żywcem spaleni. Z osady Borszczanówka w gubernji kijowskiej, donoszą nam o następującym wypadku, jaki niedawno wydarzył się w miejscowym urzędzie gminnym. Wójt osady, nazwiskiem Jurczenko, pokłóciwszy się z włóścianami Czumaikiem i Przekwalitym, zamknął ich w izbie aresztanckiej, pozostawiając więźniów bez straży. Włóścianie byli nietrzeźwi, co zaś robili w izbie — nie wiadomo, po jakim jednak czasie z izby aresztu zaczęły buchać kłęby dymu. Zbiegła się ludność, chcąc ratować nieszczęśliwych, wszelka jednak pomoc okazała się bezskuteczną, gdyż wójt zabrał klucze od izby i nigdzie nie można go było odnaleźć. Po wyrzuceniu drzwi spostrzeżono już tylko dwa trupy zwęglone. Spaleni pozostawili rodzinę z 12-tu złożoną osób.

ZE ŚWIATA

× Prof. E. du Bois Reymond, słynny filolog, obchodził będzie dnia 20-go b. m. 25-letni jubileusz objęcia katedry fizjologii na uniwersytecie berlińskim.

× Wielka licytacja na... makulaturę odbyła się niedawno w Berlinie. Sprzedawano 300 centnarów starych gazet zebranych w ciągu roku w czytelnich deputowanych. Za centnar „międzynarodowej bibuły” płacono po 5 do 6 marek. Tego rodzaju licytacja odbywa się tam corocznie o tej porze.

× Obraz Rembrandta „Józef i żona Putyfara”, zakupiony niedawno do berlińskiego muzeum ściągają tłumy ciekawych. Piótno przedstawia chwilę, gdy Putyfarowa donosi mężowi o rzekomym zamachu Józefa na jej cnotę. Jest to jedno z najlepszych dzieł mistrza.

× Orkiestra Bilsego zapoznała świeżo Berlin z utworem muzycznym nieposłędnej wartości. Jest nim wykonana dnia 13-go b. m. na symfonicznym koncercie wielka „Suita północna” Asgera Hamerika. Hamerik, duński rodem, uczeń Bülowa i Berlioz, twórca kilku oper i wielkiej liczby utworów instrumentalnych.

× Teresina Tua wystąpiła z koncertem w Monachjum. Młoda artystka pojawia się obecnie na estradzie w żałobie — po śmierci matki. Teresinę przyjęła publiczność z niezmiernym zapalem.

× Wyszynk piwa monachijskiego wzrasta się w Berlinie coraz więcej. Obecnie wszystkie prawie monachijskie browary mają tamże swoje filje, a każdy taki zakład stara się zbytkowem zewnętrznym urządzeniem ściągnąć do siebie jak najwięcej gości. Najwięcej dziś w modzie knajpy z urządzeniem staroniemieckim... Zdziwienia godną jest rzeczą, jak wielkie ilości piwa w Berlinie są konsumowane. W roku 1881-ym uwarzono tamże 1,080,000 hektolitrow tak zwanego bawarskiego piwa, 140,000 hektolitrow z nich poszło na eksport. Do pozostałych 940,000 hektolitrow przybył import 103,000 hektolitrow, tak, że zawsze mniej więcej 1,043,000 piwa bawarskiego wypija się w Berlinie, nie licząc jeszcze 567,000 hektolitrow białego, brunatnego i gorzkiego piwa. Do konsumcji ogólnej przyczyniają się przede wszystkim studenci wszelkich wydziałów, jako to: uniwersytetu, politechniki, leśnictwa, akademii sztuk pięknych, szkoły weterynarskiej i t. p. w ogólnej liczbie 8,000 młodzieńców, zawsze bardzo chętnie i mile widzianych w powyższych piwnych zakładach...

× W Paryżu, jak donosi l'Antiprussien, utworzyło się świeżo nowe patriotyczne towarzystwo, mające na celu zaciśnięć więzy łączące alzackich z Francją. Statut towarzystwa, noszącego nazwę: „Société des patriotes de la Moselle”, podpisali: Braun, Hoffmann, Schmidt i Finckler. Okazuje się, iż ażeby być dobrym francuzem, niekonieczne jest nosić francuskie nazwisko.

× „Les Affolés”, czteraktowa komedia Gondinet'a i Veron'a, przedstawiona w tych dniach po raz pierwszy w Paryżu, doznała najlepszego przyjęcia.

× „Ma Camerade”, pięciaktowa farsa Meilhac'a i Gille'a, wystawiona świeżo po raz pierwszy w Paryżu doznała szalonego powodzenia. Publiczność wybuchła co chwila homerycznym śmiechem, a krytyka musiała przyznać, iż wprawdzie to wielkie „nic”, ale nad wszelki wyraz zabawne. To i dobrze!

× „Mascotte” i „Dzwony kornewilskie” cieszą się w Paryżu istotnie wyjątkowem powodzeniem. Pierwszą operetkę śpiewano tam 902 razy — drugą 670. Poważne

Дозволено Цензурою. — Варшава 4 (16) Октября 1883 г.